

Dkt. Elaine Phillips, Esther, Hotuba ya 1

© 2024 Elaine Phillips na Ted Hildebrandt

Huu utakuwa mfululizo wa mihadhara minne itakayotolewa na Dkt. Elaine Phillips kuhusu kitabu cha Esther. Baada ya kupata shahada yake ya kwanza katika saikolojia ya kijamii kutoka Chuo Kikuu cha Cornell na MDiv kutoka Seminari ya Kibiblia ya Theolojia, Elaine Phillips, pamoja na mumewe Perry, walisoma na kufundisha kwa miaka mitatu nchini Israeli. Elaine alipata Shahada yake ya Uzamivu (PhD) katika fasihi ya marabi kutoka Chuo cha Dropsy cha Kujifunza Kiebrania na Cognate huko Philadelphia na amefundisha masomo ya Biblia katika Chuo cha Gordon tangu 1993.

Hivi majuzi alikamilisha ufafanuzi wa kitabu kirefu kuhusu Esther, ambao umejumuishwa katika Maoni ya Biblia ya Expositor yaliyohaririwa na Tremper Longman na David Garland. Huu ni hotuba ya kwanza, ikitoa muhtasari pamoja na utangulizi wa changamoto za kitheolojia na kimaadili za kitabu hicho na kumalizia kwa utangulizi wa aina ya fasihi na muundo wa Esther, uliowasilishwa na Dkt. Elaine Phillips.

Kitabu cha Esther ni simulizi nzuri iliyojaa kejeli na mabadiliko ya kupendeza, na tutaanza kwa kupitia simulizi hiyo.

Xerxes, Ahasuero, au Ahasheverosh, katika maandishi ya Kiebrania, ndiye mfalme mwenye nguvu wa himaya kuu ya Uajemi. Alishindwa vita vya mapenzi na mkewe Vashti alipokataa kujionyesha mbele ya wanaume walioshiriki katika karamu ya mfalme ya kunywa. Inavyoonekana, akiwa hana uwezo wa kufanya maamuzi kwa hasira yake kwa sababu ya chuki hii, alishauriwa na mshauri wake mkuu mwenye busara kuzidisha jambo hili la ndani kuwa mgogoro wa serikali na hivyo kutoa amri kwamba Vashti hapaswi kuonekana tena mbele yake, ambayo, bila shaka, ndiyo aliyokusudia kufanya hapo awali.

Zaidi ya hayo, licha ya cheo chake cha juu, hakuweza kutengua amri yake alipopata utulivu wake, na wakati huu, alitegemea hekima ya watumishi wake wachanga kupanga upya maisha yake binafsi na kumtafutia malkia mpya katika nafsi ya Esta. Kadri simulizi linavyoendelea, Xerxes kwa kushangaza hajui utambulisho wa Kiyahudi wa malkia huyu, kwa miaka mitano kamili hakujali uaminifu wa binamu yake Esta Mordekai alipozuia jaribio la kumuua mfalme mwenyewe, na hakutambua athari mbaya za mbinu za Hamani za kujiinua na kuwaangamiza watu wote kwa amri moja iliyotiwa muhuri na pete ya muhuri ya Xerxes mwenyewe. Hamani alikuwa mteule wa kisiasa wa ngazi ya juu, kwa kweli, wa pili kwa mfalme.

Hata hivyo, alichanganyikiwa na kiburi alipogundua kwamba Mordekai hangeinama mbele yake kama alivyoamriwa. Kutajwa kwa uwepo na utambulisho wa Mordekai kama Myahudi kulimpa Hamani uwezekano wa kulipiza kisasi kibaya dhidi ya watu

wote wa Mordekai. Hamani alipanga hili kwa kupiga kura, inayoitwa "puri," ili kubaini siku ya kuuawa kwa Wayahudi, na kisha akapata idhini ya mfalme kwa njia ya hila hasa.

Amri ya mfalme, ambayo kwa kweli ilikuwa amri ya Hamani, ilipotangazwa, Mordekai alimhimiza Malkia Esta kuhatarisha maisha yake ili kuingilia kati. Baada ya siku tatu za kufunga, Esta alivuka mpaka na kuingia kwenye vyumba vya mfalme, akapata kibali chake, na kuamsha udadisi wake kwa mwaliko wa karamu ya faragha ambayo ingehudhuriwa na yeye na Hamani pekee. Hamani alielekea nyumbani akiwa na furaha hadi alipokutana na adui yake Mordekai, ambaye kukataa kwake kusimama mbele yake kulimfanya awe na hasira nyingine, ambayo ilishughulikiwa kwa njia ya kutuliza na pendekezo la mkewe la kumnyonga Mordekai hadharani.

Wakati huo huo, mfalme alikumbwa na tatizo la kukosa usingizi, na dawa ya kukosa usingizi ilikuwa usomaji wa kusikitisha kutoka kwenye historia ya mahakama. Mfalme alipogundua kosa lake katika adabu ya mahakama, kwamba hakumpa Mordekai zawadi, aliamua kurekebisha mambo na kumuuliza Hamani, ambaye wakati huo huo alifika mlangoni pa chumba chake cha kulala ili kupata ruhusa ya kumtundika Mordekai, nini kifanyike kwa mtu ambaye mfalme alitaka kumheshimu. Hamani, akiwa na ubinafsi wake vizuri, alikuwa na uhakika kwamba mfalme alimkusudia hili na akaelezea onyesho la hadharani, ambalo alilazimika kufanya kwa niaba ya Mordekai.

Akiwa amefedheheshwa, alifika nyumbani kwa wakati unaofaa ili apelekwe kwenye karamu ya pili ambayo Esta alikuwa akiandaa kwa ajili yake na mfalme. Karamu hizi mbili zilikuwa zimemtuliza mfalme na Hamani vya kutosha kiasi kwamba ufunuo wake wa kushangaza wa utambulisho wake wa Kiyahudi na usaliti wa Hamani ulimkasirisha na kumtisha mfalme na Hamani, mtawalia. Katika tukio lililojaa hofu na hasira, mpango wa Hamani ulilipuka usoni mwake.

Ombi lake la rehema halikuzingatiwa na alitundikwa kwenye mti uliokusudiwa kwa ajili ya Mordekai. Katikati ya mabadiliko haya, tabia ya Esta inakua kutoka kwa shtaka la unyenyekevu la binamu yake hadi kuwa mtu mwenye mamlaka jasiri sana. Kwa pamoja yeye na Mordekai walipinga amri mbaya ya Hamani kwa idhini ya kifalme kwa Wayahudi kujilinda dhidi ya mashambulizi yaliyopangwa ya himaya nzima dhidi ya nafsi na mali zao.

Walifanikiwa. Sherehe ya ukumbusho inayoitwa Purimu, iliyopewa jina la kujibu maskini, ilianzishwa na kitabu kinaisha na amani na utulivu vikitawala. Kwa sababu hadithi hiyo inavutia sana, msomaji hupuuza kwa urahisi ugumu na utajiri uliojumuishwa katika maandishi haya.

Simulizi hilo wakati huo huo ni la kejeli kali linapochekesha mahakama nzima ya Uajemi na la kutisha sana huku kiburi na chuki ya mtu mmoja ikisababisha maafa

makubwa kwa Wayahudi wote. Maandishi hayo yanaibua maswali ya wakati unaofaa na ya kutatanisha kuhusu ukabila, jinsia, na vurugu na yanarithi desturi za kitamaduni. Pia yamejaa utata kila upande.

Tufanye nini kuhusu chaguzi na shughuli za Vashti, Ahasuero, au Xerxes, Mordekai, na Esta? Mbali na Hamani mwovu kabisa, kila mtu mkuu katika simulizi amepata tathmini mbalimbali za tabia kutoka kwa watoa maoni wa karne nyingi. Vile vile, jamii zinazowakilishwa kutoka kwa himaya kubwa ya Uajemi hadi Wayahudi wa ugenini huleta sifa na dharau. Hata Mungu mwenyewe anachunguzwa.

Tutaelewaje kutokuwepo kwake dhahiri katika hatua ya matukio ya kibinadamu? Ni kwa changamoto hizi za kitheolojia na kimaadili ndipo tutaanza uchunguzi wetu. Katika mapokeo ya kirabi, Esta ilisomwa kama kitabu cha maficho ya kimungu kulingana na uhusiano wa kimsamiati na Kumbukumbu la Torati 31:18, ambayo sehemu yake inasomeka, nukuu, hakika nitaficha, "nitasisimua," uso wangu. Uhusiano na Esta uko wazi.

Kutokuwepo kwa Mungu na chaguo za Mordekai na Esta vimesababisha tathmini mbalimbali za umuhimu wa kitheolojia wa kitabu hicho. Kuna wasomi ambao wamekiita kitabu hicho kuwa cha kidunia, wakidai kimsingi kinaonyesha maelewano ya kitamaduni yanayofuatwa na utaifa uliokithiri, ambao hakuna hata mmoja wao ni mfano. Katika muktadha huu, kutokuwepo kwa jina la Mungu, ukosefu wa sala dhahiri na uchaji Mungu, na tabia ya kutiliwa shaka ya Esta yote yanaonekana kama ushahidi kwamba yeye na Mordekai wanawakilisha jamii ya watu walioishi nje ya nchi ambayo haikuwa na dini kabisa.

Haikukusudia kushika agano. Ilikuwa imepoteza hisia ya uwepo wa Mungu, na kimsingi ilikuwa ya kutotii kwa kubaki katika ugenini. Hata hivyo, mtazamo huu unakosa masuala kadhaa muhimu yanayoathiri tafsiri ya maandishi.

Kimsingi, ingawa wazo la baada ya kuelimika huweka mgawanyiko kati ya utaifa wa kidunia na nia ya kidini, hili halikuwa jambo lisilowezezana katika nyakati za zamani. EP Sanders alibainisha, kwa kunukuu, kwamba uaminifu kwa jamii haukuweza kutenganishwa na uaminifu kwa mungu aliyeiumba. Utambulisho wa kikundi na kujitolea kwa Mungu vilienda pamoja.

Ukanaji Mungu ulikuwa karibu haujulikani katika ulimwengu wa kale. Karibu wote waliamini kwamba kweli kulikuwa na duara la kimungu, nukuu ya karibu. Zaidi ya hayo, Mungu anaonekana kwa njia fiche zaidi katika masimulizi yanayohusiana na wageni.

Hili linaonekana wazi katika masimulizi ya Yusufu na Ruthu pamoja na Esta. Ningependekeza kwamba kuna dalili za uwepo na shughuli za Mungu katika masimulizi, ambazo zinaonyesha kwamba wahusika katika tamthilia na uandishi

walijitambulisha kama wanachama wa jumuiya ya agano la Mungu. Kwanza, kuna madokezo kuhusu shughuli za Mungu.

Wito wa Mordekai katika sura ya 4, mstari wa 14, wa kusaidia kutoka sehemu nyingine ndio unaoonekana wazi zaidi. Lakini vivyo hivyo, Uyahudi wa Mordekai ndio msingi wa mke wa Hamani kukubali kwamba jambo kubwa na lisilodhibitiwa linaendelea. Katika sura ya 6, mstari wa 13, tutaangalia haya yote baadaye.

Pili, kuna maombi ya Mungu kuingilia kati, hasa kwa kufunga. Tatu, safu nzima ya kile ambacho mara nyingi huitwa bahati mbaya ni muhimu kwa jumla. Kinachojulikana zaidi kati ya haya ni kukosa usingizi kwa mfalme, lakini bahati mbaya huonekana kuanzia mwanzo hadi mwisho katika simulizi.

Hatimaye, muundo kamili uliojengwa kuzunguka mabadiliko yasiyotarajiwa ya matarajio ya binadamu unathibitisha udhibiti wa kimungu wa hali na tumaini la haki ya mwisho. Kanuni hii imeelezwa katika sura ya 9, mstari wa 1, pamoja na usemi huo, ilibatilishwa ikirejelea mpango mbaya wa maadui wa Wayahudi. Kwa kudhani kwamba maandishi yanaakisi mpangilio wa Mungu wa matukio muhimu, pamoja na ufahamu wa mhusika mkuu wa kufanya hivyo, basi kwa nini msimulizi hakumtaja Mungu waziwazi na kumhusisha na shughuli hizi? Wafafanuzi wa Kiyahudi wa enzi za kati walitoa maelezo kuanzia wasiwasi wa mwandishi wa kutowaudhi mamlaka ya Uajemi, kwa upande mmoja, hadi hofu ya kuchafua jina la Mungu wakati wa upuuzi uliokuja kuashiria sherehe ya Purimu, haswa unywaji pombe kupita kiasi.

Uwezekano huu umeendelea kujitokeza katika maoni ya hivi karibuni, lakini mapendekezo yote mawili ni tatizo. Ikumbukwe kwamba, unywaji pombe kupita kiasi pamoja na sherehe ya Purimu ulianza tu katika karne ya nne ya Enzi ya Kawaida, na hiyo ilikuwa Babeli, kwa hivyo hakika, hakungekuwa na uhusiano wowote hapo. Kwa kiasi kikubwa zaidi, utata kuhusu uwepo wa Mungu katika simulizi unaruhusu matumizi muhimu sana na mapana kwetu.

Matukio mengi ya bahati nasibu yaliwekwa katika mazingira yaliyohitaji chaguzi na matendo ya kibinadamu yenye uwajibikaji na uaminifu. Katika kukabiliana na ukimya wa kimungu unaorudiwa-rudiwa, watu wa Mungu wanalazimika kuchagua kati ya njia mbadala zisizo kamili zinazojitokeza katika utata halisi wa maisha, kama vile Esta na Mordekai walivyofanya. Wakati huo huo, watu wa imani wana uhakika kwamba Mungu atashughulikia dhuluma na mateso na atawahifadhi watu wake katika hekima yake na wakati wake.

Hili ni muhimu sana, kwani maandishi yangesomwa na kusomwa tena kwa karne nyingi zilizojaa maumivu na mateso kwa watu wa Mungu. Tukigeukia suala la vitendo vya uwajibikaji, kuna wale ambao wamependekeza kwamba Mordekai na Esta walipata makosa makubwa ya kimaadili yaliyosababisha kutokubaliwa kimya kimya na Mungu. Kwamba Mordekai alikuwa akiishi Shushani, bila kusahau kutumikia

katika nafasi fulani mahakamani, badala ya kurudi na wahamishwa, inaonyeshwa kama ushahidi wa kutotii kwake.

Labda muhtasari mdogo wa historia ungefaa hapa. Yuda na Yerusalemu zilikuwa zimeharibiwa na Nebukadreza mwaka wa 586 kabla ya Enzi ya Kawaida. Hekalu ambalo Sulemani alikuwa amejenga liliharibiwa na kulikuwa na uhamisho wa jumla wa watu kwenda Babeli.

Katika muktadha huo, utambulisho wao wa kidini ulidhoofishwa na kupoteza uhusiano na nchi, na kwa kuelimisha tena lugha, fasihi, na utamaduni wa Kibabeli. Tunapata hisia ya hili kutoka kwa Danieli sura ya 1, na kwa mvuto wa kuvutia wa utamaduni uliotawala. Hata hivyo, ukuu wa Kibabeli ulikuwa wa muda mfupi.

Milki ya Uajemi ilichukua nafasi ya Wababeli, na Koreshi Mkuu alitoa amri yake mwaka wa 539, akiwarudisha mabaki waaminifu Yuda kulingana na tangazo la kinabii la Yeremia kwamba wangerudi kweli. Hata hivyo, ikumbukwe kwamba ni mabaki tu waliorudi. Wengi hawakurudi, wakiwa wametulia vizuri katika mazingira yao mbalimbali ya ugenini.

Wale waliorudi walikabiliwa na upinzani mkubwa, lakini hata hivyo waliitikia huduma za kinabii za Hagai na Zekaria, na hatimaye wakakamilisha hekalu la pili mwaka wa 516 wakati wa utawala wa Dario. Sasa, muhimu kwa madhumuni yetu ni kwamba Xerxes alichukua ufalme wa Uajemi kutoka kwa Dario mwaka wa 486, yapata kizazi baada ya kukamilika kwa hekalu hilo la pili. Inaonekana kwamba jumuiya za Kiyahudi zilianzishwa kote katika ugenini bila nia ya kurudi katika nchi hiyo.

Hili linaweza kufasiriwa kwa haki kama kutotii na ukosefu wa uaminifu kwa Mungu na watu wake wa agano, ambao walielezewa kwa kiasi kikubwa katika muktadha wa nchi hiyo hiyo. Hata hivyo, ili kuliweka hili katika muktadha wake mpana wa kibiblia, ni muhimu kwamba Ezra na Nehemia, mwanzoni mwa hadithi zao binafsi, pia walikuwa katika nafasi za hadhi kubwa huko Susa. Kwa kweli, inaeleza kwamba matukio hayo yalitokea karibu kizazi kimoja baada ya mgogoro uliosimuliwa katika Kitabu cha Esta.

Labda wimbi la hisia za kuunga mkono Wayahudi na mpangilio uliowekwa na msimamo wa Mordekai ulifungua njia kwa majukumu muhimu ambayo Ezra na Nehemia walikuwa nayo katika mahakama ya Uajemi kabla ya kurudi kwao Yudea. Shtaka lingine dhidi ya Mordekai linahusu nia yake, labda kuendeleza maslahi yake mwenyewe, kumpeleka Esta kwenye pango la uovu ambalo lilikuwa mahakama ya Uajemi. Zaidi ya hayo, alimkataza Esta, mara tu alipojikuta katika muktadha huo, kufichua utambulisho wake na watu wa agano la Mungu.

Hili linaweza kuonyesha kutojali kwake kabisa vipengele vya kiroho vya urithi wake na nia yake ya kujiunga na utamaduni huo mkuu. Hata hivyo, kinyume na picha hii,

kuna dalili mapema sana katika maandishi kwamba hakuwa mtu asiyejali sana. Kwa kutokuwepo kwa wazazi wa Esta, alimtunza na kumchukua kama binti yake.

Maelezo ya Esta yanasisitiza uzuri wake wa ajabu, ambao unazidi sana vigezo vya kukusanywa. Kukamatwa hakuepukiki. Mara tu aliponaswa kwenye nyumba ya wanawake, wasiwasi wa Mordekai kwake ulionekana wazi katika matembezi yake ya kila siku nje ya jumba la kifalme.

Tutaendeleza kila moja ya haya zaidi pamoja na maandishi. Wakosoaji wa Esta wameongezeka katika robo kadhaa pia. Kwa mtazamo wa ufeministi, yeye ni mfano wa kuigwa wenye upungufu mkubwa tofauti na Vashti, ambaye kwa ujasiri alikataa kuwa kitu katika milki ya mfalme na akapeleka taji yake kama matokeo.

Kwa upande mwingine, Esta alifanya alichambiwa bila kujali, alijiruhusu kudhibitiwa na mwanaume mmoja baada ya mwingine, na akatumia hila za kike za kudanganya akiwa malkia mwenye nguvu. Hili limewachochea baadhi ya wasomaji kuona maandishi hayo kama ya kupotosha kwa njia isiyopendeza. Zaidi ya hayo, inaonekana Esta hakuwa na wasiwasi wowote kuhusu kuingia katika nyumba ya wanawake na kushiriki katika shindano, ambalo lengo lake pekee lilikuwa kukidhi hamu ya ngono ya mfalme wa kipagani na mlafi.

Sasa, tangu mwanzo wa historia ya Israeli, ndoa za watu katika Kanaani zilikatazwa. Tunaona hili katika Kumbukumbu la Torati sura ya 7 kwa sababu ya kishawishi cha kuabudu sanamu. Nia hiyo hiyo ilikuwa nyuma ya hatua kali wakati wa shughuli za mageuzi za Ezra na Nehemia ziliandikwa katika Ezra sura ya 9 na Nehemia sura ya 13.

Wake wa kigeni walitengwa wakati huo. Shughuli hizi zilifanyika katikati ya karne ya tano KK, yapata kizazi kimoja baada ya wakati wa Xerxes na Esta. Hata hivyo, jambo la msingi lilikuwa kwamba Esta alichukuliwa tena, kama sehemu ya kukusanya wanawake vijana ili kujaza nyumba ya mfalme.

Zaidi ya hayo, ingawa tafsiri dhahiri zaidi inaonekana kuwa kwamba Esta alijithibitisha mwenyewe katika usiku wa kwanza kuwa mwenzi wa ngono anayekumbukwa zaidi kuliko wagombea wengine wote, zaidi ya msomi mmoja amependekeza kwamba mfalme alivutiwa naye haswa kwa sababu hakukubali matakwa yake. Judith Rosenheim, miongoni mwa wengine, ndiye mtetezi mkuu wa hili. Baada ya yote, Xerxes alipata nafasi ya kupata nyumba kamili ya wanawake kwa ajili ya starehe hizo.

Mawasilisho mazuri zaidi yanamhusisha Esta na mabadiliko ya tabia kutoka uvivu wa awali hadi ujasiri wa moja kwa moja. Hata hivyo, kwa usahihi zaidi, yeye ni mwigizaji tangu mwanzo ndani ya mfumo mpana wa nyumba ya kifalme na mahakama. Alipata upendeleo kwa watu muhimu.

Upendeleo mmoja ni nahau ya Kiebrania yenye nguvu zaidi kuliko upendeleo wa kawaida uliopatikana, na unatumika mara kwa mara na Esta katika maandishi haya yote. Alifanikiwa kutenda kama mpatanishi kati ya Mordekai na mfalme wakati Mordekai alipofichua njama ya mauaji mwishoni mwa sura ya pili. Wakati wa kuhamia kwenye uwanja wa umma ulipofika, Esta alikuwa tayari kufanya hivyo na alikuwa na mkakati wa ajabu kuhusu operesheni nzima.

Aliomba msaada wa Wayahudi, pamoja na wasichana wake mwenyewe. Alikabiliana na mfalme na Hamani, naye akapanga hatua za kujilinda kwa ajili ya Wayahudi, na hatimaye akaanzisha sherehe. Na hilo linatuongoza kwenye mtazamo mkali zaidi kuhusu madhumuni ya maandishi.

Ni wazi kwamba kuna nia mbili kuu zinazohusiana katika maandishi haya. Moja ni kuanzishwa kwa sherehe ya kila mwaka ya kuadhimisha ukombozi wa Wayahudi katika himaya yote kutokana na maangamizi. Kusoma hadithi hiyo kungekuwa sehemu muhimu ya kumbukumbu hiyo.

Sura ya tisa inathibitisha kwa uthabiti sikukuu ya siku mbili. Msisitizo huu ulikuwa muhimu sana kwa sababu, tofauti na sikukuu kuu za Kiyahudi, Purimu haikuwa imeanzishwa Sinai. Hata hivyo, baadhi ya wasomi wanaona uhusiano kati ya simulizi la ukombozi katika sura ya kwanza hadi ya nane na maadhimisho ya sikukuu, sura ya tisa, kama jambo la pili na lililobuniwa.

Wasomi wa karne ya 19 walipendekeza nadharia bunifu zilizojaribu kuelezea kwa kuridhisha kwa nini hadithi ya ukombozi wa Kiyahudi ingeunganishwa na kile walichodhani kuwa sherehe ya kipagani iliyokuwepo awali, iwe ilikuwa ya Ashuru, Babeli, au Uajemi. Hata hivyo, asili ya tamasha hili la kubuni ilikuwa ya kukisia kama vile mwanzo wake uliopendekezwa. Baadhi walipendekeza mwaka mpya, wengine sherehe ya masika, na bado wengine walihusishwa na karamu ya kumbukumbu ya wafu.

Kinachoonekana kuwa wazi ni kwamba neno la Kiakadi Puru au Purimu, ambalo linaweza kufuatiliwa kupitia maandishi ya Ashuru na Babeli, lilimaanisha mengi na pili hatima. Kwa maneno mengine, desturi ya kupiga kura ili kubaini matokeo ya historia ilikuwa desturi iliyoanzishwa kwa muda mrefu. Judith Rosenheim aliona kwamba katika utamaduni wa Uajemi, matokeo ya kupiga Pur, au kura, yalionekana kama ushahidi wa maamuzi yaliyopangwa mapema ya mungu wa kipagani.

Kwa hivyo, kura haikuonyesha bahati nasibu. Badala yake, labda Hamani alikuwa akiishauri miungu yake. Kwa kuzingatia muktadha huu mpana wa kijamii na kidini, ni muhimu simulizi hili lifunuliwe kama linavyofanya, huku Mungu akionekana kimya na hivyo si wa kutabirika lakini akiwa huru kwa uhuru kubadilisha tarehe iliyowekwa kwa kuitoa Pur na kufanya hivyo hasa kwa kushirikiana na utamaduni wa ukombozi wakati wa Pasaka.

Kwa sababu kulikuwa na agizo la kuadhimisha tukio hilo, ilikuwa muhimu kuanzisha usomaji wa simulizi ili likumbukwe na kutekelezwa, kulingana na Esta sura ya 9 mstari wa 28. Ni agizo hili linalounganisha simulizi la sura ya 1 hadi 8 na sheria kuhusu sikukuu. Ilibidi lisimuliwe na kusikilizwa ili kurudisha uzoefu huo kutoka kizazi hadi kizazi.

Esta ilipaswa kusomwa kila mwaka ili Waisraeli waweze kuishi tena na kufuta kumbukumbu ya adui yao hadi ufalme wa Mungu utakapokuja. Wachambuzi wa Kiyahudi wa enzi za kati waliona simulizi la Esta kama kielelezo cha ukombozi wa mwisho wakati nguvu za uovu, zilizoelezwa katika Malachite, zingeamizwa hatimaye. Hivyo, simulizi hilo lilichukua ukubwa wa ulimwengu.

Kwa hivyo, katika karne iliyofuata, michezo ya Purimu, inayojulikana kama michezo ya Purimu, imekuwa sehemu muhimu ya kipengele hiki cha ukumbusho. Hata hivyo, simulizi hilo halikuthibitisha tu tamasha hilo. Ni maandishi pekee ya kibiblia yanayolenga maisha ya watu walio nje ya nchi.

Tofauti na fasihi nyingine za baada ya uhamisho katika Biblia zinazosisitiza kurudi katika nchi, simulizi hili linaonyesha ugumu unaohusika na uchaguzi wa kubaki katika utawanyiko, pamoja na udhaifu wa jamii hizo za diaspora. Kwa upande mmoja, mwisho wa hadithi hii unampa msomaji Mordekai aliyeunganishwa kikamilifu, inaonekana hana mvutano kati ya uhusiano wake na mahakama ya kipagani na maisha miongoni mwa watu wa Mungu. Badala yake, yeye na Esta walitumia kwa ubunifu mifumo ya mfumo uliopo kwa manufaa ya watu wao.

Lakini kwa upande mwingine, hakuna kukosea kuhusu asili isiyoaminika ya ulimwengu wa kipagani. Sauti ya utani ya mwanzo ya simulizi inazidisha mshtuko unaokuja, huku kiburi na ubinafsi vikibadilika na kuwa chuki ya mauaji haraka sana. Katika historia yote ya Wayahudi walioishi ughaibuni, katika miktadha ya mashariki na magharibi, wimbi limewageukia mara kwa mara, na majaribio ya kujilinda yenyewe mara nyingi yameonekana kuwa kinyume cha sheria.

Kwa kushangaza, ujumuishaji mpana wa kitamaduni, unaoonekana kama ulinzi, mara nyingi umesababisha mgongano wa idadi kubwa ya maafa, ambayo karne mbili za mwisho za historia ya magharibi mwa Ulaya ndizo ukumbusho wa hivi karibuni wa kutia moyo. Kwa kifupi, maandishi ya Esta ni muhimu. Yanaonyesha theolojia ya utawanyiko, kama mtoa maoni mmoja anavyosema, ambapo hatua ya Kiyahudi ni muhimu kama vile kuamini katika maongozi ya Mungu.

Iliwaandaa Wayahudi kwa ajili ya maisha yao hatari katika jamii hizo zilizotawanyika kwa karne nyingi zijazo. Katika suala hilo, ni sehemu muhimu sana ya orodha. Na kisha, hatimaye, Esta anawapa changamoto wasomaji wote, sisi, kufikiria ni kwa

namna gani Mungu ametuandaa kwa wakati kama huu na nyakati hizo zinaweza kuwa katika kila moja ya maisha yetu.

Ujumbe mmoja wa maandishi unahusiana na kuishi kwa uaminifu katika mifumo ambayo inaweza kuwa kinyume sana na mila zetu za imani. Tukihama kutoka kwa madhumuni hadi masuala ya kihistoria na fasihi, tayari tumeona ratiba ya jumla ya mabadiliko kutoka kwa milki za Babeli na Uajemi, na nafasi ya Wayahudi walioishi nje ya nchi katika muktadha huo. Hebu tuendeleze tabia ya Xerxes, au Ahasuero, zaidi kidogo.

Chanzo kikuu cha nje ya Biblia ni Herodotus, pamoja na maelezo mengine yanayopatikana katika kazi za Xenophon na Ctesias wa Knido. Pia kuna maandishi ya Kiajemi na ushahidi wa akiolojia unaoangazia uelewa wetu. Kabla ya kifo cha Dario, ambaye chini yake hekalu la pili lilikamilika, Xerxes alikuwa mkuu wa taji na gavana wa Babeli.

Alipopata kuwa mfalme, na kutawala kuanzia mwaka 486 hadi 465, shughuli zake za kijeshi zilimpeleka kwanza Misri, na kisha akalazimika kuzima uasi huko Babeli. Kisha akatumia miaka minne iliyofuata, na hii itakuwa muhimu, kukusanya jeshi kubwa kwa ajili ya shambulio dhidi ya Ugiriki, mradi ambao uliharibu Athene, lakini ukaishia katika kushindwa kwa mwisho kwa Xerxes. Kulingana na Herodotus, Xerxes alikuwa dikteta mkatili na mlaifi, mhusika anayelingana vyema na simulizi.

Xerxes alipouawa, Artashasta wa Kwanza alichukua kiti cha enzi. Mbali na muktadha wa Kiajemi ambao tumeuelezea hivi punde, Kitabu cha Esta kinarudia mwangwi kutoka historia yote ya agano la Israeli. La msingi, bila shaka, ni uadui wa muda mrefu kati ya Israeli na Waamaleki.

Tunajifunza katika sura ya 2 kwamba Mordekai alikuwa wa kabila la Benyamini, na mmoja wa mababu zake aliitwa Kishi. Msomaji anatakiwa kuunganisha hilo na Mfalme Sauli, ambaye baba yake alikuwa Kishi. Kwa upande mwingine, adui mkuu Hamani pia anahusishwa waziwazi na ukoo wa heshima, ule wa Agagi.

Hadhira yenye busara ingetambua jambo muhimu ambalo halijakamilika tangu kipindi cha mwanzo cha ufalme wa Israeli, wakati Mfalme Sauli alipoamriwa na Bwana kuwaangamiza Waamaleki, ambao mfalme wao hakuwa mwingine ila Agagi. Hii ni 1 Samweli sura ya 15. Hii haikuwa amri isiyo na msingi kutoka kwa Bwana.

Hukumu juu ya Waamaleki ilikuwa utimilifu wa tangazo la Mungu katika Kutoka sura ya 17 mstari wa 14, kwamba angefuta kumbukumbu ya Waamaleki kwa shambulio lao dhidi ya Israeli, kama ilivyoelezwa mapema katika sura hiyo. Ukatili wa shambulio hilo unaonekana wazi katika Kumbukumbu la Torati sura ya 25, mistari ya 17 hadi 19 ni muhimu sana. Kwa muhtasari, wanasema kwamba Waamaleki waliwashambulia wale waliokuwa dhaifu na waliokuwa wakibaki nyuma ya Waisraeli.

Hili lilikuwa tendo la kikatili. Lilikuwa la kikatili. Lilikuwa la kulaumika.

Msingi wa pambano hilo la kijeshi ni uadui wa awali. Amaleki alikuwa mzao wa Esau, Mwanzo 36 mstari wa 12, na tunajua kulikuwa na upendo mdogo uliopotea kati ya Yakobo, au Israeli, na Esau, ndugu yake. Kwa vyovyote vile, Sauli hakumtii Bwana na kumwacha Agagi akiwa hai.

Mzozo kati ya Mordekai na Hamani ulirejelea mvutano huo wa zamani wa kikabila, wakati huu ulizidisha ukosefu wa haki wa Hamani kushika madaraka, huku Mordekai akibaki bila kutambuliwa. Kuna miunganisho mingine ya kibiblia inayoongeza uadui ulioonyeshwa dhidi ya Wayahudi na Hamani. Amri ya kuwaangamiza, kuwaua, na kuwaangamiza Wayahudi iliandikwa siku ya 13 ya mwezi wa kwanza.

Hiyo ni siku moja kabla ya Pasaka. Badala ya kusherehekea katika tukio hilo la sherehe, Wayahudi wa mwezi wa kwanza wa Pasaka walisherehekea tarehe 14 na 15 za Adari, mwezi wa mwisho wa mwaka. Kumbukumbu ya pamoja ya ukandamizaji wa kikatili na ukombozi uliofuata ingesikika katika jamii nzima ya Wayahudi, katika tukio hilo na kama simulizi lilivyosomwa katika karne zilizopita.

Siku mbili za kuadhimisha ukombozi zilianzishwa kama tarehe 14 na 15 za Adari, mwezi wa mwisho wa mwaka. Pia, zinafanana na sherehe ya Pasaka tarehe 14 na 15 za Nisani, mwezi wa kwanza, na zote mbili zilipaswa kuadhimishwa milele. Uhusiano zaidi na muktadha wa Misri na Kutoka unaweza kupatikana katika ulinganifu kati ya simulizi la Yusufu na Esta akimkata Mordekai.

Hizi zinaanzia kuakisi lugha halisi hadi mada pana zinazowakilishwa. Katika kila kisa, uwepo wa Mungu hunyamazishwa. Baada ya yote, ilikuwa nchi ya kigeni.

Na hilo linatuleta kwenye mtindo wa simulizi na uhalisia. Tutashughulikia uhalisia kwanza. Simulizi inahusu tarehe, nambari, majina, na taratibu, na hii inaonyesha kwamba angalau ilikusudiwa kusomwa kama historia.

Zaidi ya hayo, katika maelezo mengi, uhusiano kati ya Esta na vyanzo visivyo vya kibiblia ni wa ajabu, jambo ambalo linakubaliwa na wasomi wengi. Hata hivyo, ingawa imeonyeshwa zaidi kwamba mwandishi anawakilisha mila, utamaduni, lugha, na tabia za mahakama za Kiajemi kwa njia inayowezekana, hadithi hii na wahusika hawa vinginevyo hazijathibitishwa. Hii inawaacha wengi wakidokeza kwamba maandishi hayo yalikusudiwa kama aina fulani ya hadithi za kihistoria.

Ikiwa ndivyo ilivyo, maswali ya uhalisia kuhusu maelezo yanaweza kuonekana kuwa hayana umuhimu. Kwa upande mwingine, ikiwa ni simulizi ya kihistoria, basi ni muhimu kuthibitisha ukweli wa tafsiri yake. Inapaswa kuwapa watu wanaoshuku

kwamba Purimu ilikubaliwa na kutekelezwa kwa shauku, jambo ambalo halielezeki ikiwa msingi wake ulikuwa wa kubuniwa kabisa.

Kiini cha simulizi ni ukombozi wa Mungu kwa watu wake kutoka katika janga la kweli linaloendelea. Ujumbe huu wa matumaini umepungua sana ikiwa ukombozi huo haukufanikiwa kamwe. Karibu kila utangulizi wa maandishi umeshughulikia madai ya dosari kutoka kwa mtazamo mmoja au mwingine.

Wanatoa orodha ya matatizo. Mara kwa mara huyaainisha kulingana na kiwango chao cha kutowezekana na kuonyesha kwa nini hayawezi kutatuliwa au hukusanya ushahidi kuonyesha kwamba tatizo hili linapaswa kutazamwa kama tatizo kubwa. Nia yangu hapa ni kuchunguza tena masuala makuu.

Kwanza imebainika kwamba uwezekano wa Esta kuwa malkia ulikuwa mdogo kwa sababu malkia alitakiwa kuchaguliwa kutoka miongoni mwa familia saba ambazo wakuu wake walishiriki katika kupinduliwa kwa wachawi Dario alipoingia madarakani. Tunaweza kusoma kuhusu hili katika kitabu cha tatu cha Herodotus. Hata hivyo, rekodi katika Herodotus inaonyesha makubaliano kati ya wale waliopanga njama yaliyotokea kizazi kimoja tu kabla ya Xerxes.

Hii haikuwa desturi ya muda mrefu na kwa kweli, hii ingeondoa ukoo wa Koreshi mwenyewe. Kwa hivyo, hii haonekani kuwa ukosoaji halali wa historia. Changamoto zaidi ni ukweli kwamba hakuna uthibitisho wa nje wa nafasi ya Mordekai kama wa pili katika himaya.

Kumbuka sambamba na Yusufu. Kuna hati ya kikabari isiyo na tarehe kutoka kipindi cha Uajemi inayomrejelea Marduka ambaye alidhaniwa kuwa katika cheo cha juu ama mwishoni mwa utawala wa Dario au mwanzoni mwa utawala wa Xerxes. Ilichapishwa kwa mara ya kwanza mwaka wa 1940 na kurejelewa mara kwa mara na wasomi waliofuata, ilisifiwa kama ushahidi wa Mordekai aliyekuwa na msimamo mzuri ambaye maandishi ya kibiblia yanamwakilisha kweli.

Kwa bahati mbaya, tathmini za hivi karibuni za swali la maandishi kama Marduka wa maandishi haya alikuwa maarufu kama ilivyofikiriwa awali na kama alikuwa madarakani baada ya 502 ambayo ingekuwa muda mrefu kabla ya wakati wa Xerxes. Kwa kuzingatia umuhimu wa kidini wa Marduk mwenyewe, miungu, na Pantheon, si ajabu kupata tofauti ya jina hilo ikiwa imeunganishwa katika majina kadhaa ya kibinafsi kutoka kipindi hicho. Kwa hivyo, hatuna ushahidi kwa njia moja au nyingine.

Kwa upande mwingine, mtu wa kibiblia wa Mordekai haonekani kwenye kurasa za historia za kidunia; inaweza kuwa ni kielelezo kimoja tu cha milenia ya uandishi wa historia ambapo waigizaji na matukio ya Kiyahudi ambayo yalikuwa yanawaathiri Wayahudi yamepuuzwa. Tatizo gumu zaidi ni utambulisho wa Vashti. Kwa wazi

alikuwa malkia anayetawala hadi alipowekwa madarakani mwaka 483, miaka mitatu baada ya Xerxes kuja kwenye ufalme, kwenye kiti cha enzi.

Uhusiano wake na Amestris maarufu, mke wa Xerxes, ambaye Herodotus alimtaja kama aliyeshiriki katika njama ya kifalme baada ya kampeni ya kwenda Ugiriki mwaka wa 480, ndio swali letu. Uwezekano mmoja ni kusema tu kwamba Esta wala Vashti hawakujitokeza katika rekodi ya Herodotus ya wanawake wa kifalme, ambao walionekana kuwa wengi. Amestris, baada ya yote, alikuwa mtu mwenye rangi nyingi zaidi, na Herodotus alipenda kuchagua rangi.

Herodotus alibainisha kwa kupita kwamba katika uzee wake, kwa mfano, Amestris aliwazika wakiwa hai wana 14 wa Waajemi mashuhuri kama sadaka ya shukrani kwa mungu wa ulimwengu wa kuzimu. Simulizi la ukatili wake kwa mke wa Macistes, ambalo tutarudia, pia linatisha. Amestris alikuwa bado hai na mwenye ushawishi wakati mwanawe Artashasta alipoingia madarakani baada ya kuuawa kwa Xerxes mwenyewe.

Ilionekana kwamba hakuwa amepoteza kipaji chake cha ukatili alipomsulubu Inaro mmoja, akawakata vichwa Wagiriki 50, na kuwazika Apollonides wakiwa hai kutoka Kos. Kwa maneno mengine, alikuwa mtu mwenye rangi nyingi, na bado alikuwapo. Baada ya kusema yote hayo, inawezekana kwamba Amestris na Vashti walikuwa watu wale wale.

Wasomi wawili, Shay na Wright, wameshughulikia hili kwa kina. Nitawasilisha tu muhtasari wa wanachosema. Kwanza, majina yanajulikana kwa mabadiliko ya mara kwa mara kutoka lugha moja hadi nyingine.

Ingawa jina Vashti halifanani sana na Amestris, linawakilisha toleo la Kiingereza la tafsiri ya Kiebrania ya jina la Kiajemi. Herodotus alipoweka jina hilo la Kiajemi katika Kigiriki, mbadala ulikuwa muhimu kwa sababu konsonanti ya kwanza wala ya pili haikuwa na sawa katika Kigiriki. Kwa hivyo huenda hawa ni watu wawili na tafsiri mbili tofauti za jina hilo.

Zaidi ya hayo, Amestris hakuwa mke wa Xerxes tu. Pia alikuwa binti wa mmoja wa makamanda wake, Otannus, ambaye alikuwa mmoja wa wakuu saba muhimu waliotajwa hapo juu. Alikuwa tayari amemzaa wana wawili wa Xerxes, na Artashasta wa tatu, mwana wa tatu, Artashasta wa kwanza, mwana wa tatu, alizaliwa mwaka wa 483, mwaka tunaozungumzia.

Hali hizi zinaweza kuwa zilimaanisha, kivitendo, kwamba ingawa angeweza kufukuzwa kutoka chumbani kwa Xerxes na kunyang'anywa taji, kulikuwa na mipaka ya kufukuzwa na sababu nzuri za kisiasa za kumweka katika nyumba kubwa ya kifalme. Na kisha jambo la tatu tunalotaka kuzingatia. Muda mfupi baada ya matukio

ya sura ya kwanza, Xerxes alienda kupigana vita upande wa magharibi na alikaliwa huko kwa miaka mitatu iliyofuata.

Inawezekana kwamba sura ya pili ya Esta mstari wa kwanza, unaoanza na, baada ya mambo haya Xerxes kumkumbuka Vashti, unarejelea kipindi hiki cha wakati na kwamba mkusanyiko wa jumla wa wanawake vijana haukuanza hadi aliporudi. Tunajua kwamba kuingia kwa kwanza kwa Esta, baada ya mwaka mmoja wa maandalizi, kulikuwa katika mwaka wa saba wa mfalme, ambao ungekuwa 479. Wakati huo huo, Herodotus anaeleza habari ngumu na za kupendeza kuhusu urafiki wa Xerxes na mpwa wake, wivu wa bibi yake, na kisasi chake cha ujanja na kikatili kwa mama wa mwanamke huyo maskini, ambaye alikuwa mke wa Maciste, ambaye nilimrejelea hapo awali.

Ilikuwa tukio baya sana. Herodotus anatumia kurasa zake kuihusu. Huenda ikawa kwamba baada ya matukio haya, Xerxes alikuwa tayari zaidi kwa malkia mpya.

Labda kumkumbuka kwake Vashti na kile alichokuwa amefanya hakukuwa kwa upendo kabisa ikiwa kumbukumbu hiyo ilijumuisha shughuli zake katika kipindi cha miaka mitatu iliyofuata. Kwa vyovyote vile, simulizi katika Herodotus halisemi kwamba bibi alikuwa malkia kuanzia mwaka wa saba hadi wa kumi na mbili wa utawala wa Xerxes. Kwa kweli hiyo ingekuwa ni kuzidisha.

Tatizo jingine. Ingawa kutoweza kubatilishwa kwa sheria ya Waajemi na Wamedi kunaonekana kuwa kugumu na kutokuwa kweli katika dhana yetu ya sheria, ni muhimu kuweka neno la kifalme lisilobadilika katika utamaduni wake wa kitheolojia na kisiasa, ambapo miungu ilitoa amri zisizobadilika, na wafalme waliiga miungu. Theolojia ya kisiasa ya Kiajemi ilimaanisha kwamba neno la mfalme, kuiga miungu, kuliunganisha ulimwengu.

Katika muktadha huu, basi ingekuwa muhimu kwamba sheria ya Wamedi na Waajemi isibadilike. Na ilikuwa muhimu vile vile kwamba kulikuwa na mifumo ya kuepuka sheria hizo zisizobadilika. Inaonekana, kwa njia, kwamba Wayahudi walivutiwa vya kutosha na jambo hili kiasi cha kuliandika katika Danieli na Esta.

Sasa tunaangalia kidogo maandishi na matoleo, ambayo ni jambo lisilo la kawaida katika suala la Esta. Maandishi ya Esta yanaleta changamoto kwa kuwa kuna matoleo mawili ya Kigiriki yaliyopo, ambayo kwa sehemu tofauti sana kutoka kwa kila mmoja, na pia yamepambwa zaidi ya maandishi ya Kiebrania. Kadiri matoleo ya Kigiriki, yanayoitwa maandishi ya beta au maandishi ya B, yanavyopatikana kwa urahisi zaidi, yanaonekana katika Septuagint.

Kwa ujumla, ina matoleo sita makubwa, ambayo yote yanaboresha, na hii ndiyo hoja muhimu, maudhui ya kitheolojia au ya kuigiza ya maandishi kwa kumtaja Mungu, kuelezea uingiliaji wake moja kwa moja, kuripoti ndoto ya mwisho wa dunia ambayo

Mordekai alikuwa nayo, na hatimaye tafsiri yake, kuingiza sala za Mordekai na Esta, na kuelezea hadhira ya Esta pamoja na mfalme, pamoja na kuwasilisha maandishi ya amri za kifalme. Kama matokeo ya nyongeza, kama ilivyo wazi kutoka kwa muhtasari wangu, Mungu na Mordekai ndio kiini cha maandishi badala ya Esta, na muundo wa simulizi unasisitiza mada muhimu tofauti sana. Pia kuna marekebisha ndani ya simulizi ya Septuagint zaidi ya vitengo hivi sita tofauti, na mengi yanafafanua utata unaoonekana katika maandishi ya Kiebrania.

Maandishi ya pili ya Kigiriki, ambayo huitwa maandishi ya alfa, ni mafupi zaidi. Yana matoleo sita yanayoelezea Septuagint, lakini mara tu yanapoondolewa, hayana dalili yoyote ya kutoweza kubatilishwa kwa sheria za Waajemi na Wamedi, maelezo ambayo yanabadilisha maendeleo ya simulizi. Mara tu Hamani alipokufa, Mordekai aliomba tu kwamba amri hiyo ifutwe.

Mfalme alimpa Mordekai mambo ya ufalme, na hakukuwa na mgogoro wowote uliofuata kati ya maadui wa Wayahudi ambao bado walikuwa na nia ya kuwaangamiza na Wayahudi waliowaua kwa kujilinda. Esta ndiyo maandishi pekee nje ya Torati, Kiebrania cha Agano la Kale, ambayo yana targumu mbili, tafsiri za Kiaramu, zilizotolewa kwake. Ya kwanza inaiga maandishi ya Kiebrania kwa uangalifu lakini inachanganya nyenzo zinazotumika kama ufafanuzi wa kisarufi na tafsiri.

Matokeo ya mwisho ni takriban mara mbili ya maandishi ya Kiebrania. Tafsiri ya pili ya Kiaramu imepanuliwa zaidi, ambayo inaonyesha umaarufu wa simulizi la Esta na maendeleo zaidi ya mapambo ya ubunifu yaliyoambatana na hadithi hiyo. Katika visa vyote viwili, kuna wasiwasi wa kweli wa kuipa desturi na imani ya kidini wasifu mkubwa zaidi.

Kuna ukosefu mkubwa wa makubaliano linapokuja suala la kubaini aina ya maandishi. Kwa kweli, baadhi ya wasomi wanasita kuambatanisha lebo moja kwa sababu maandishi yana sifa nyingi za kifasihi. Sifa dhahiri ya hadithi, kama tunavyojua, ni kejeli inayosikika kwenye mahakama ya Uajemi isiyo na ujuzi pamoja na hofu ya mauaji ya kimbari.

Kwa kudai kwamba ucheshi umejaa mambo yasiyotarajiwa na kutia chumvi, maandishi hayo mara nyingi yameitwa mchezo wa fasihi au mchezo wa kipuuzi katika eneo la mahakama ya Uajemi au mchanganyiko wa kejeli na utata. Mapendekezo zaidi ni riwaya ya kihistoria au riwaya. Na kwa upande mwingine, mchanganyiko wa lugha ya kutunga sheria mwishoni umesababisha itikadi ya sherehe ya lebo.

Kila moja ya kategoria hizi inaashiria kwamba kazi hiyo kimsingi ni ya kubuni. Hata hivyo, kutokana na uwakilishi wa ajabu wa muktadha wa kihistoria, ningependekeza lebo bora zaidi inaweza kuwa simulizi ya kihistoria. Na maandishi yanaposomwa kwa ukamilifu, yakigeukia muundo, tunaona mgawanyiko mkuu dhahiri.

Sura ya nje ya muundo wa kifahari ina jozi za karamu, zenyewe zikiwa zimeandaliwa kwa matangazo ya ukuu wa Ahasuero na mwishowe Ahasuero na Mordekai. Sura ya kwanza inaelezea karamu za kifahari za mfalme. Ya kwanza ilikuwa kwa ajili ya wanajeshi na wakuu, na ya pili ilikuwa kwa ajili ya wakazi wa Susa.

Vivyo hivyo, kitabu kinafungwa na sherehe mbili za Purimu, pia sherehe ya kunywa, moja siku ya 14 ya Adari na ya pili siku ya 15 ya Susa. Msukosuko huu una sehemu kuu ya kugeuza usingizi wa mfalme, Esta sura ya 6 mstari wa 1, ambao ulitokea kati ya karamu mbili za faragha za Esta. Kukosa usingizi kwa mfalme na mazungumzo yaliyofuata kati ya Xerxes na Hamani yalikuwa nje kabisa ya mipango na mipango ya mtu yeyote, iwe ya mema au mabaya, kiasi kwamba yanatumika kama mashahidi wa kushangaza wa utendaji kazi wa Mungu mkuu.

Na mahali pa katikati ya simulizi ni msisitizo mdogo juu ya hili. Jozi za ziada katika mgawanyiko huo ni kuibuka kwa Hamani, sambamba na kuibuka kwa Mordekai. Utambulisho wa Esta kama Mmataifa, unaolingana na Mataifa kujitangaza kuwa Wayahudi, na mabadilishano ya hatima kati ya, kwa upande mmoja, Mordekai na Esta, sambamba na mabadilishano ya wakati mgumu kati ya Esta na Ahasuero kwenye karamu ya pili.

Neno linalojitokeza mara kwa mara katika maoni ya hivi karibuni ni peripety, ambalo linarejelea mabadiliko ya ghafla na yasiyotarajiwa ya matukio. Marudio na mabadiliko haya ya mpangilio yanasogeza simulizi mbele na kusisitiza umuhimu mkubwa wa uwepo mkuu wa Mungu katika maisha ya watu wake. Kanuni hiyo imeelezwa waziwazi katika Esta sura ya 9, mstari wa 1, ambayo tayari tumeirejelea, na ilibatilishwa.

Marudio hutokea kwa kiwango kikubwa kama mandhari ya mtindo wa kurudi nyuma, lakini hayaishii tu kwenye njia hiyo. Kuna wingi wa maneno, dalili zinazojirudia za matukio, na seti za kauli na maombi. Maneno haya mawili yanaonekana katika maelezo ya mahakama ya Kiajemi, ambayo yana sifa ya msamiati mwingi na tajiri ili kuonyesha utajiri wa mahakama.

Neno jozi linawakilisha maafisa wa Kiajemi, kama John Levinson anavyoliita, na linaweza kuwa sehemu ya kejeli ya kuchekesha katika eneo la kifalme. Zaidi ya hayo, jozi hizi zinaongoza kwenye ombi muhimu na muundo wa ombi la mwaliko wa mfalme kwa Esta ili kueleza kesi yake, kama tutakavyoona katika karamu zake zote mbili, kwanza katika sura ya 5 ya Esta na kisha kurudiwa tena katika sura ya 7 ya Esta. Inawezekana pia kwamba jozi hizi za maneno na jozi za karamu zote ni muhtasari wa sherehe ya siku mbili ya Purimu. Kwa maneno mengine, uwili ni muhimu sana hapa.

Zaidi ya hayo, labda barua mbili mwishoni zinaendelea na msisitizo juu ya uthibitisho maradufu, na uwili unaoenea kote pia unaweza kuimarisha mada ya uaminifu maradufu, ambayo Wayahudi katika muktadha wa ugenini wamekuwa wakipambana

nayo kila wakati. Katika mambo kadhaa muhimu, na hii itakuwa muhimu kimtindo, dyads hizi, ambazo ziko kila mahali, hubadilishwa na mapacha watatu, haswa katika muktadha wa kuidhinisha na kuathiri vurugu. Nazo, kwa upande wake, hutoa nafasi kwa nyuzi nne za shangwe tunapowaona Wayahudi wakipona na kupumzika na kushangilia.

Mbali na mwonekano wa kipekee na unaorudiwa wa jozi, kuna wingi wa aina za vitenzi tendwa katika miktadha muhimu. Mwonekano wa mapema wa Esta unaelezewa karibu pekee kwa njia hii. Anatendewa kazi na nguvu kubwa zisizo na majina, kama vile Wayahudi.

Lakini kutokujulikana huku kuna mduara mpana zaidi ya Esta, wasichana wake, na Wayahudi pekee. Kunaenea katika matukio ya mahakama ya simulizi, na katika muktadha huo, kunaweza kuondoa urasimu wa uwajibikaji. Cha kufurahisha zaidi, miundo tulivu pia inaruhusu utata kuhusu ni nani anayehusika na kinachotokea.

Na kama hoja ya mwisho, iliyo wazi katika mtindo huu wa kimtindo, tukirudi kwenye maana yetu ya kusudi la simulizi, inaweza kuwa ni utambuzi wa mratibu wa kimungu asiyetajwa jina. Na kwa hayo tutasimamisha utangulizi.